

JUSTITS MINISTERIET

Dato: 1. marts 2022
Sagsnr.: 2022-187-0047
Dok.: 2339648

UDKAST TIL TALE

til brug for besvarelse af samrådsspørgsmål B-F vedrørende lovforslag nr. L 93 fra Folketingets Retsudvalg den 22. februar 2022

Samrådsspørgsmål B:

”Ministeren bedes redegøre for, i hvilken forbindelse Justitsministeriet gjorde gældende overfor Højesteret, at man mente, at appellanten i retssagen om ulovlig logning ikke vil have retlig interesse i en dom efter påstandene om, at den gældende logningsbekendtgørelse er ugyldig, hvis logningsbekendtgørelsen er ophævet på tidspunktet for domsafsigelsen. Ministeren bedes herunder oplyse, om Justitsministeriet fremførte synspunktet af egen drift eller direkte adspurgt af Højesteret. Der henvises til ministerens besvarelse af spørgsmål nr. 87 til L 93.”

Samrådsspørgsmål C:

”Vil ministeren være indstillet på at støtte en udskydelse af behandling af lovforslaget, således at 3. behandling og ikrafttrædelse først finder sted, efter at Højesteret har afsagt dom i retssagen om ulovlig logning?”

Samrådsspørgsmål D:

”Vil ministeren redegøre for, hvornår Justitsministeriet første gang har gjort gældende i sagen for Højesteret, at appellanten ikke har en retlig interesse i en dom efter påstanden

om, at den gældende logningsbekendtgørelse er ugyldig, hvis logningsbekendtgørelsen er ophævet på tidspunktet for domsafsigelsen, og hvorfor ministeren ikke af egen drift har oplyst Retsudvalget om denne betydning for retssagen, hvor ministeren er den ene part?”

Samrådsspørgsmål E:

”Er det efter ministerens opfattelse god skik, at ministeren fremskynder Folketingets behandling af lovforslaget for at kunne anvende lovforslaget som argument for at fratage modpartens retlige interesse i retssagen om ulovlig logning?”

Samrådsspørgsmål F:

” Vil ministeren redegøre for, om ministeren har iagttaget sin oplysningspligt over for Folketinget, når ministeren i brev til Retsudvalget den 10. december 2021, hvori ministeren opfordrer til, at udvalgsbehandlingen afvikles på en måde, så lovforslaget kan træde i kraft senest den 1. marts 2022, ikke samtidig oplyste Retsudvalget om, at den fremrykkede ikrafttrædelsesdato af et erhvervsrettet lovforslag vil give Justitsministeriet mulighed for at gøre modpartens manglende retlige interesse gældende i retssagen for Højesteret?”

Spørgsmålene er stillet efter ønske fra Samira Nawa (RV), Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) og Eva Flyvholm (EL).

[Indledning]

Tak for ordet og for spørgsmålene, som jeg vil besvare samlet.

Jeg vil begynde med grundpræmissen for de spørgsmål, der er stillet. At Justitsministeriet skulle have forsøgt at fremskynde processen med logningslovforslaget for at skabe de bedste forudsætninger for at vinde sagen i Højesteret om de gældende logningsreglers gyldighed.

Den grundpræmis er simpelthen ikke rigtig. Det vil jeg gerne belyse i dag ved helt nøgternt at gennemgå de forskellige skridt, der er taget i forbindelse med revisionen af logningsreglerne og i forbindelse med sagen for Højesteret.

Men først vil jeg gerne lige slå fast, hvorfor regeringen – mod vores vilje – nu har foreslået at revidere de gældende logningsregler i lyset af EU-Domstolens praksis.

[Den EU-retlige forpligtelse til at bringe danske regler i overensstemmelse med EU-retten hurtigst muligt]

Det er Justitsministeriets vurdering, at der efter EU-Domstolens dom af 6. oktober 2020 om de franske og belgiske logningsregler (La Quadrature du Net-sagen) er en sådan klarhed over de EU-retlige forpligtelser i forhold til nationale logningsregler, at Danmark kan bringe sine regler i overensstemmelse med EU-retten, og at dette skal ske så hurtigt som muligt.

Justitsministeriet har derfor efter domsafsigelsen i oktober 2020 taget en lang række skridt for at leve op til denne forpligtelse. Ministeriet har også oplyst Folketinget om sagen og de skridt, der er taget for at håndtere den.

Umiddelbart efter EU-Domstolens dom af 6. oktober 2020 begyndte Justitsministeriet arbejdet med at afklare konsekvenserne for de danske logningsregler.

Jeg orienterede den 12. november 2020 Europaudvalget om dommen mundtligt, og ved brev af 20. november 2020 blev både Retsudvalget og Europaudvalget orienteret om dommens nærmere indhold. I brevet var det bl.a. tilkendegivet, at Justitsministeriet aktuelt vurderede, i hvilket omfang Danmark ville kunne opretholde de gældende logningsregler, og at dette arbejde skete med henblik på at kunne præsentere et udkast til revision af de danske regler på området.

På et åbent samråd i Retsudvalget den 14. januar 2021 om logningsbekendtgørelsen redegjorde jeg bl.a. for, at det var Justitsministeriets vurdering, at der hurtigst muligt skulle iværksættes foranstaltninger til at opfylde EU-Domstolens dom af 6. oktober 2020. Jeg oplyste desuden, at det var Justitsministeriets vurdering, at en materiel ændring af logningsreglerne i efteråret 2021 vil være tids nok til at overholde princippet om ”så hurtigt som muligt”.

Den 29. januar 2021 sendte jeg et brev til Teleindustrien, hvor jeg oplyste, at det er Justitsministeriets vurdering, at logningsforpligtelsen efter den gældende logningsbekendtgørelse – uanset EU-Domstolens afgørelse fra oktober 2020 – fortsat gælder, men at reglerne ikke kan håndhæves over for teleudbydere.

I marts 2021 – nærmere bestemt den 23. marts – oversendte Justitsministeriet en lovskitse til Retsudvalget og Europaudvalget. Samme dag blev lovskitsen offentliggjort på Justitsministeriets hjemmeside.

Formålet med lovskitsen var at skabe et godt grundlag for en åben og inddragende proces med Folketinget, tænketanke, organisationer og telebranchen forud for

fremførelsen af selve lovforslaget om revisionen af logningsreglerne.

Dagen efter, dvs. den 24. marts 2021, fremsatte Justitsministeriet lovforslag L 195 om at udsætte revisionen af logningsreglerne til Folketingsåret 2021-22. Også i denne sammenhæng blev det anført, at der på baggrund af EU-Domstolens dom af 6. oktober 2020 var behov for at ændre de gældende logningsregler.

Som bekendt var det 10. gang, at Folketinget blev bedt om at udskyde revisionen af de danske logningsregler. Og under 1. behandlingen den 9. april 2021 blev det derfor også tilkendegivet fra et bredt flertal [bl.a. SF, RV, EL, V], at det nu var tid til at bringe de danske logningsregler i fuld overensstemmelse med EU-retten.

Samtidigt med behandlingen af lovforslaget om ændring af revisionsbestemmelsen i retsplejeloven fortsatte arbejdet i Justitsministeriet med at forberede et lovforslag til en materiel revision af logningsreglerne. Der blev bl.a. holdt møder med telebranchen, tænketanke og organisationer. Arbejdet foregik desuden i tæt samarbejde med de retshåndhævende myndigheder.

På baggrund heraf udarbejdede Justitsministeriet et udkast til lovforslag, som i perioden fra den 27. september til den 25. oktober 2021 var i en sædvanlig 4-ugers offentlig høring.

Den 18. november 2021 blev L 93 – logningslovforslaget, som vi behandler nu – så fremsat. Det fremsatte lovforslag tager udgangspunkt i lovskitsen, der blev præsenteret i foråret.

I det fremsatte lovforslag var der lagt op til, at loven skulle træde i kraft den 1. januar 2022. Men tidsplanen for lovforslaget blev bl.a. ændret for at give tid til høring og teknisk præsentation ved Rigspolitiet samt samråd i udvalget.

I et brev til udvalget af 10. december 2021 opfordrede jeg i forlængelse heraf til, at udvalgsbehandlingen blev afviklet på en måde, så lovforslaget kunne træde i kraft den 1. marts 2022.

Jeg henviste i den forbindelse igen til, at der efter EU-Domstolens dom af 6. oktober 2020 efter Justitsministeriets opfattelse foreligger en sådan klarhed over de EU-retlige forpligtelser i forhold til nationale logningsregler,

at Danmark dermed er forpligtet til at tilpasse sine regler så hurtigt som muligt.

[Sammenhæng mellem lovforslaget og den verserende sag for Højesteret]

Så er der spørgsmålet om, hvilken sammenhæng der er mellem tidsplanen for lovforslaget og den verserende højesteretssag.

I mit brev af 10. december 2021 til Retsudvalget om tidsplanen for lovforslaget bemærkede jeg også, at der verserer en sag for Højesteret.

Vedrørende retssagen oplyste jeg – og nu citerer jeg ordret fra brevet:

”I den forbindelse bemærkes det, at der verserer en sag for Højesteret om de gældende logningsreglers gyldighed og om, hvorvidt pligten til hurtigst muligt at bringe de danske logningsregler i overensstemmelse med EU-retten er iagttaget. Sagen er berammet til hovedforhandling den 17.-18. marts 2022. I sagen for Østre Landsret, som omhandlede samme overordnede spørgsmål, fri fandt landsretten Justitsministeriet for sagsøgernes påstand om, at den gældende logningsbekendtgørelse er

ugyldig, men skulle Højesteret komme frem til, at de gældende logningsregler er ugyldige, vil det betyde, at udbyderne ikke vil have nogen forpligtelse til at foretage logning, hvis ikke de nye logningsregler er trådt i kraft inden da.”

Citat slut.

Jeg mente, at det var relevant at oplyse udvalget om, at skulle det ske, at Højesteret i modsætning landsretten skulle komme frem til, at de gældende logningsregler er ugyldige, og vi ikke har nye regler på plads, så kan vi i en periode komme til at stå i en slags ”retstomt rum”. Et rum, hvor udbyderne ikke ville have nogen retlig forpligtelse til at foretage logning.

Og det ville i mine øjne være at svigte hensynet til politiets og anklagemyndighedens mulighed for at bekæmpe kriminalitet og hensynet til at sikre borgernes tryghed og sikkerhed, hvis ikke vi tog højde for retssagen, når udvalget lagde tidsplanen for lovforslaget.

I et sådant ”retstomt rum” ville politi og anklagemyndighed skulle forlade sig på, om udbyderne på andet grundlag end logningsreglerne logger og gemmer oplysninger,

som myndighederne kan få adgang til med henblik på at bekæmpe kriminalitet.

Taget i betragtning af, at vores myndigheder jo ved flere lejligheder meget klart har udtrykt, hvor vigtige loggede oplysninger er for bekæmpelsen af navnlig grov kriminalitet, fandt jeg – og finder jeg fortsat – at det er en situation, som vi bør undgå. Også selv om vi på nuværende tidspunkt ikke ved, om Højesteret når frem til samme resultat som Østre Landsret.

[Forløbet i sagen for Højesteret]

Hvis jeg så vender mig mod forløbet i den konkrete retssag, så står vi altså nu i den situation, at man drager den slutning, at regeringen vil haste logningslovforslaget igennem Folketinget for at stå stærkere i retssagen.

Men det er simpelthen en misforståelse og en fejlslutning. Det vil jeg gerne illustrere ved at gennemgå de forskellige skridt i den konkrete retssag.

Den 18. juni 2018 blev den daværende justitsminister stævnet af Foreningen imod Ulovlig Logning. Foreningen nedlagde for det første påstand om, ”at logningsbekendtgørelsen er ugyldig”. Foreningen nedlagde for det

andet en påstand om, ”hvorvidt justitsministeren har sikret, at en sådan ugyldig retstilstand er bragt til ophør hurtigst muligt”.

Retssagen handler altså om de gældende logningsregler. Og ikke de regler, der foreslås indført med logningslovforslaget.

Den 28. september 2018 blev sagen henvist til behandling ved Østre Landsret som første instans.

Spørgsmålet om, hvorvidt sagsøger ville fortabe sin retlige interesse i sagen, hvis logningsbekendtgørelsen blev ophævet, var ikke relevant på tidspunktet for sagen ved Østre Landsret. Det har den logiske forklaring, at logningsbekendtgørelsen ikke havde udsigt til at blive ophævet, inden der blev afsagt dom i sagen.

Østre Landsret afsagde dom i sagen den 29. juni 2021. Landsretten frifandt justitsministeren for foreningens påstand om, at logningsbekendtgørelsen er ugyldig.

Foreningens anden påstand om, hvorvidt justitsministeren har sikret, at en sådan ugyldig retstilstand er bragt til ophør hurtigst muligt, blev afvist af landsretten. Landsretten fandt – uden at nogen af parterne havde nedlagt

påstand herom – at Foreningen imod Ulovlig Logning ikke havde retlig interesse i at få denne påstand påkendt.

Foreningen imod Ulovlig Logning ankede dommen til Højesteret. Foreningen indgav således den 10. juli 2021 en ankestævning med overordnet set samme påstande som for landsretten.

I ankestævningen tog foreningen dog forbehold for, at foreningen ville have lov til at præcisere ordlyden af påstanden om, at logningsbekendtgørelsen er ugyldig, hvis nye logningsregler skulle træde i kraft inden domsafsigelsen.

Foreningen anførte således, at for det tilfælde, at der skulle træde en ny logningsbekendtgørelse i kraft, forbeholdt foreningen sig ret til at præcisere sin påstand, således at det fremgår heraf, at logningsbekendtgørelsen var ugyldig henholdsvis uanvendelig.

Dette forbehold har foreningen i øvrigt udnyttet i sit sammenfattende processkrift af 24. februar 2022. Foreningens første påstand i Højesteretssagen er således nu, at logningsbekendtgørelsen helt eller delvist er eller var ugyldig eller uanvendelig.

I ankesvarskriftet, som Kammeradvokaten indgav på vegne af Justitsministeriet den 30. august 2021, kommenterede Kammeradvokaten på dette forbehold. Der blev ikke på det tidspunkt nedlagt påstand om, at sagen skulle afvises som følge af manglende retlig interesse.

Men det blev anført, at efter en lovændring ville spørgsmålet om den gældende logningsbekendtgørelses gyldighed kun være af historisk og teoretisk interesse. Og det blev anført, at det i sig selv ville være tvivlsomt, om Foreningen imod Ulovlig Logning ville have den fornødne retlige interesse i påstanden om, at logningsbekendtgørelsen er ugyldig efter en lovændring.

I et processkrift af 22. december 2021 nedlagde Kammeradvokaten så formelt påstand om afvisning af sagen pga. foreningens manglende retlige interesse i at få erklæret den gældende logningsbekendtgørelse ugyldig, hvis logningsbekendtgørelsen faktisk ville blive ophævet inden domsafsigelsen.

Til støtte herfor blev det gjort gældende, at foreningen i den situation netop vil have opnået den retsstilling, som foreningen ønskede med påstanden – nemlig at logningsbekendtgørelsen som følge af den ophævelse af

bekendtgørelsen, der lægges op til med logningslovsforslaget, ikke længere vil være hverken gyldig eller anvendelig.

Argumentet om manglende interesse er altså først blevet gjort gældende efter, at Foreningen imod Ulovlig Logning selv tog forbehold for at ændre sin påstand, hvis der skulle komme nye logningsregler på plads under sagens behandling. Foreningen har altså selv været bevidst om problematikken ift. retlig interesse.

Justitsministeriet har forud for besvarelsen af samrådspørgsmålene været i dialog med Kammeradvokaten om sagen. Kammeradvokaten har i den forbindelse oplyst, at dét at nedlægge påstand om afvisning med henvisning til manglende retlig interesse svarer til den måde, Kammeradvokaten normalt fører retssager for statslige myndigheder.

Og så er det jo i øvrigt helt normal praksis, at statens advokat – når der er anlagt søgsmål mod staten – gør alle de relevante argumenter gældende, som kan hjælpe staten med at vinde sagen. Også de processuelle af slagsen. Modparten gør typisk det samme.

Der er ikke noget odiøst i, at staten på baggrund af advokatfaglig bistand nedlægger de påstande og fremfører de argumenter, som bedst muligt kan understøtte sagen ved retten. Ellers ville vi – og advokaterne – gøre et ret dårligt stykke arbejde.

I øvrigt er det i retsplejen generelt sådan, at retten af egen drift kan vælge at afvise en civil retssag som følge af, at sagsøgeren ikke har den nødvendige retlige interesse. Dvs. også uden at den sagsøgte part formelt beder retten om det ved at nedlægge påstand om afvisning.

[Oplysningspligt over for Folketinget]

Til sidst er der så spørgsmålet om, hvorvidt jeg burde have oplyst Retsudvalget om, at der i sagen for Højesteret blev nedlagt påstand om afvisning som følge af manglende retlig interesse.

Det er – som jeg også har været inde på – helt normal praksis, at man som procespart fremfører de argumenter, der kan støtte ens sag ved domstolene.

Regeringen oplyser ikke normalt Folketinget om indholdet af alle processkrifter i sager anlagt mod staten.

Når jeg opfordrede til en tidsplan, der sikrede ikrafttræden før Højesterets dom, handlede det ikke mindst om at undgå en periode, hvor teleselskaberne ikke er forpligtet til at logge.

Det følger som en logisk konsekvens heraf, at de regler, der er under prøvelse i retssagen, i så fald ikke længere vil være gældende. Og det er baggrunden for afvisningspåstanden i sagen.

I forhold til spørgsmålet om min oplysningspligt over for Folketinget var det således ikke en væsentlig oplysning, at en sådan afvisningspåstand ville blive gjort gældende, hvis logningsbekendtgørelsen var ophævet. Jeg bemærker i øvrigt for en ordens skyld, at jeg ikke var bekendt med, at der ville blive nedlagt en afvisningspåstand i sagen på dette tidspunkt.

[Afslutning]

Afslutningsvis vil jeg gerne gentage, at det simpelthen ikke er rigtigt, at Justitsministeriet skulle have tilrettelagt processen om logningslovforslaget i Folketinget med henblik på at påvirke sagen for Højesteret til ministeriets fordel.

Tidsplanen for Folketingets behandling af lovforslaget har været tilrettelagt i samarbejde med udvalget. Den har – som altid – været lagt åbent frem. Og vi har undervejs ændret tidsplanen flere gange for bl.a. at give tid til en høring, to tekniske gennemgange, nu to samråd og besvarelser af de i alt 114 spørgsmål, der er stillet til lovforslaget.

Tak for ordet.